

Nr. RI11.0190 (2011)

Betreft: Ambitiedocument naar een zelfstandig havenbedrijf Den Helder

Aan de leden van de Gemeenteraad

Op 1 juli 2009 gaf uw raad ons College de opdracht om de professionalisering van de Havendienst en de mogelijkheden en consequenties voor een zelfstandig havenbedrijf te onderzoeken.

In juni van dit jaar stelde u een budget beschikbaar om een en ander uit te werken en om een tussenrapportage te ontwerpen. Conform de toen aangenomen motie dient daarbij "in elk geval in te worden gegaan op de omvang van het gebied, de wijze waarop de gemeentelijke havendienst onderdeel gaat uitmaken van het nieuwe havenbedrijf en de juridische vorm van de verzelfstandiging".

Bijgaand Ambitiedocument bevat grotendeels de antwoorden op deze vragen vanuit de raad en wordt u ter informatie aangeboden. U wordt over dit ambitiedocument geconsulteerd, besluitvorming is nog niet voorzien.

1. Inhoud Ambitiedocument.

Het Ambitiedocument bevat de volgende hoofdstukken:

1. Waarom een zelfstandig Havenbedrijf: WAAROM?

Wat zijn de inhoudelijke ambities van Den Helder en waarom past een zelfstandig Havenbedrijf in die ambities? En waarom verzelfstandigen alle zeehavens van Nederland? En gelden de motieven van die zeehavens ook voor Den Helder?

2. De vorming van Havenbedrijf Den Helder: WAT?

Den Helder kent een Havendienst, maar geen volwaardig Havenbedrijf. Daarom wordt in hoofdstuk 2 aandacht besteed welke onderdelen van gemeente Den Helder ingebracht zouden moeten worden in dat nieuwe havenbedrijf. Welke taken, functies, terreinen etc. worden ingebracht.

En als ze worden ingebracht: wat moet er dan "grosso modo" worden geregeld?

Bij de inbreng van terreinen geldt (net als voor de gehele verzelfstandiging) dat "*budgettaire neutraliteit voor de gemeentebegroting*" uitgangspunt zou moeten zijn. De business case wordt nu gebouwd en zal uitsluitel geven over de financiële consequenties van terrein inbreng. Ter uitwerking van het Ambitiedocument wordt nu gewerkt aan een "beslisdocument" (uitwerkingsplan) over die terrein inbreng. Daar zal per terrein worden bezien welke de *inhoudelijke* (ruimtelijke, maatschappelijke) overwegingen zijn om terreinen al of niet in te brengen en zal een en ander worden getoetst aan *financiële, juridische en organisatorische* consequenties. Wij streven ernaar voor het eind van dit jaar dit beslisdocument gereed te hebben. Dan is er helderheid over wat we precies zouden moeten inbrengen in het nieuwe Havenbedrijf.

Het is evident dat de huidige terreinen in de zeehaven, de base case, worden ingebracht in het havenbedrijf. De samenhang met de ontwikkeling in de haven is enorm en vraagt om een zorgvuldige afweging bij de overdracht ervan van de gemeente aan het havenbedrijf. Zoals gezegd wordt deze afweging vanuit meerdere invalshoeken gemaakt. De ontwikkelingen en relaties betreffen (terug redenerend van de stip aan de horizon naar heden):

1. Noordoostelijke havenuitbreiding na 2020. Deze uitbreiding in de Waddenzee is haalbaarder nadat de ruimte in de bestaande zeehaven optimaal benut is;
2. Medegebruik Defensie terreinen tot 2020. Hiertoe vindt momenteel overleg plaats met het Ministerie van Defensie/ Koninklijke Marine, de Provincie Noord Holland en het Ministerie van Financiën/RVOB. Dit is de enige locatie waar nog kaderuimte/-lengte is binnen de huidige zeehaven;
3. Regioniaal Havengebonden Bedrijventerrein (RHB) Anna Paulowna 2012 – 2020. Dit havengebonden terrein is aanvullend aan de activiteiten in de zeehaven. Zonder zeehaven is er onvoldoende markt voor het RHB;

4. Kooijpunt tot 2022. Kooijpunt is eveneens aanvullend op activiteiten in de zeehaven, maar ook op die van het RHB. Indien het RHB wordt ingebracht is inbreng van Kooijpunt interessant vanuit inhoudelijk en organisatorisch oogpunt (acquisitie vanuit één hand);
5. Westoever – Oostoever tot 2030. Indien een ontwikkeling gewenst is op deze terreinen, kan het havenbedrijf een transitieopdracht meekrijgen;
6. Verbreding Visserijkade 2012 – 2013. Deze kade behoort tot de base case en moet in ieder geval ingebracht worden;
7. Huidige kades en terreinen in de zeehaven tot 2030. Per kade / gebied wordt de samenhang gezien vanuit de overige ontwikkelingen (zeehaven en stedelijke omgeving). Indien een ontwikkeling gewenst is op deze terreinen, kan het havenbedrijf een transitieopdracht meekrijgen.

3. De verzelfstandiging van Havenbedrijf Den Helder: HOE?

De laatste vraag is de HOE-vraag: welke rechtsvorm is opportuun voor het Havenbedrijf, hoe zou de governance opgebouwd moeten worden en hoe gaan we om met personeel en organisatie? Daarover staat al een aantal zaken in het Ambitiedocument die allemaal in 2012 (na de beantwoording van de WAT-vraag) zullen worden uitgewerkt in juridische documenten.

We streven ernaar die documenten op te stellen in het 1^e kwartaal van 2012. Vervolgens dienen deze documenten bestuurlijk te worden vastgesteld in het 2^e kwartaal van 2012.

4. Wanneer wordt het Havenbedrijf verzelfstandigd?

Op dit moment wordt een concept begroting voor het nieuwe Havenbedrijf opgesteld. Dat vergt de nodige inzet en aandacht. De exploitatie van de haven (kades, terreinen, erfpacht, organisatie) is voorsnog verweven binnen gemeentelijke afdelingen en begrotingen. Deze wordt nu ontvlochten. In 2012 zal al met deze deelbegroting voor de haven kunnen worden gewerkt en zal –ook in overleg met de externe accountant- worden gezien of de opgestelde begroting geheel compleet en valide is. Dan zal ook worden bepaald op welk moment de haven daadwerkelijk verzelfstandigd zal worden.

5. Regieconcept Den Helder.

De verzelfstandiging van het havenbedrijf Den Helder is een nieuwe stap die past binnen de ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie naar een meer regisserende gemeente. In de Organisatievisie 2007-2012 is uitgesproken dat de organisatie zich ontwikkelt naar een regisserende gemeente met het doel adequaat met de vraagstukken uit de samenleving om te kunnen gaan. De regiewerkwijze draagt bij aan zakelijkheid en resultaatgerichtheid.

Het college heeft in september 2007 de voorkeur uitgesproken voor een regisserende gemeente waarbij het uitgangspunt is: *taken op afstand zetten, mits er voldoende voordelen zijn*. Voordelen kunnen zich uiten in bijvoorbeeld lagere kosten, een hoger kwaliteitsniveau of betere dienstverlening. De regiewerkwijze is een middel om doelmatiger en doeltreffender te werken in een veranderende omgeving.

Tijdens de informele raadssessie op 20 september 2011 werd de wens geuit om bij het opzetten van de organisatie en het overhevelen van taken, te leren van de ervaringen bij Zeestad cv/bv en Willemsoord bv. Hoewel de constructie en taken van deze organisaties anders zijn, wordt deze suggestie ter hand genomen.

De verzelfstandiging van de havendienst heeft ook gevolgen voor de gemeente. De rol van de gemeente als regievoerder moet worden geprofessionaliseerd. Aandachtspunten hierbij zijn onder andere de juiste competenties en vaardigheden van medewerkers om de regierol goed te vervullen, contractmanagement om afspraken helder vast te leggen en de control op en het omgaan met het Havenbedrijf als verbonden partij.

We zullen hiertoe nadere voorstellen ontwikkelen.

6. Planning verzelfstandiging

Nadat Commissie B&M zich heeft uitgesproken over het Ambitiedocument en "Beslisdocument Terreinen" moeten alle resterende problemen en vraagpunten bevredigend worden opgelost en dient alle benodigde juridische en financiële documentatie te worden opgesteld. Daarna komt de definitieve besluitvorming door de raad.

Planning.

- Commissie Bestuur en Middelen over Ambitiedocument: 24 oktober
- College over "Beslisdocument Terreinen" begin 2012
- Commissie B&M over "Beslisdocument Terreinen" februari 2012
- Finale voorstellen verzelfstandiging gereed eind Q1 van 2012
- Finale bestuurlijke besluitvorming (B&W, Commissie, Raad) Q2 van 2012

Na afronding van de bestuurlijke besluitvorming is alles "panklaar" en dient besloten te worden wanneer precies de verzelfstandiging een feit zal zijn (oprichting NV en via de notaris de inbreng van de onderneming). Dat kan theoretisch op elk moment na afronding van de bestuurlijke besluitvorming, maar het ligt administratief voor de hand om dat moment in te laten gaan op 1 juli 2012 of 1 januari 2013.

Den Helder, 18 oktober 2011

Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

burgemeester
Koen Schuilina

secretaris
H. Raasing